

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл. бр. К.В. 03/2006

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са објављивања пресуде од 22.09.2009. године

НАСТАВЉЕНО 22.09.2009. ГОДИНЕ
СА ПОЧЕТКОМ У 13:30 САТИ

КОНСТАТУЈЕ СЕ се да је веће у неизмењеном саставу,

Да су присутни:

- Заменик тужиоца за ратне злочине Драгољуб Станковић, те
- оптужени Поповић Сретен и Стојановић Милош,
- са браниоцем адв. Божом Прелевићем.

Одсутан је бранилац адв. Варја Банић.

Веће је донело, па потом председник већа јавно, у присуству наведених странака, објављује следећу:

У ИМЕ НАРОДА

ПРЕСУДУ

Оптужени: Поповић Сретен и Стојановић Милош (са личним подацима као у судском спису)

на основу одредбе чл. 355 тач. 2 Законика о кривичном поступку

ОСЛОБАЂАЈУ СЕ ОД ОПТУЖБЕ

да су:

У првој половини јула 1999. године, у Прокупљу и у полицијском кампу за обуку специјалних јединица полиције у Петровом Селу, код Кладова, у контексту и у блиској вези са оружаним сукобом који се одвијао на територији АП Косова, а између Савезне Републике Југославије-Војске Југославије и полицијских снага Републике Србије, с једне стране и коалиције НАТО снага и припадника наоружане војне организације «Ослободилачка војска Косова» («ОВК» или «УЧК»), са друге стране, почев од 23. марта 1999. године, проглашењем ратног стања, до 20. јуна 1999. године, као припадници стране у сукобу и то припадници Оперативно потерних група, које су формацијски припадале 124. интервентној бригади ПЈП, и то осумњичени Поповић Сретен у својству командира вода ОПГ, а Стојановић Милош у својству командира одељења истог вода, супротно одредби из члана 3, став 1 тачка а) и д) Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима (Трећа женевска конвенција) и одредби из члана 44 став 1 и 5 и одредби из члана 45 став 1 и 2 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12. августа 1949. године о заштити жртава међународних оружаних сукоба (Протокол I), ратификована од стране Народне скупштине ФНРЈ 1950. године, оштећене Битићи Илија, Битићи Агрона и Битићи Мехмета, који су били припадници добровољачке јединице зване «Атлантска бригада», формиране крајем марта 1999. године, у Њујорку, држава САД, и која је бројала око 400 припадника америчких држављана албанског порекла, која је из Републике Албаније илегално прешла на подручје Косова и у току априла 1999. године ставила се у службу ОВК, као једној од страна у оружаном сукобу, лишили права на правилно и правично суђење и према њима примењивали мучење тако што је окривљени Поповић Сретен, по пријему наређења од претпостављеног старешине МУП-а, генерала Ђорђевић Властимира, наредио свом потчињеном, окривљеном Стојановић Милошу, командиру одељења вода, да, оштећене лиши слободе у Окружном затвору у Прокупљу, када буду отпуштени по издржаној прекршајној казни затвора, те да их спроведе до Наставног центра у Петровом Селу, код Кладова, што је овај и учинио дана 08. јула 1999. године, ангажовао припаднике свог одељења полиције Николић Александра и Стаменковић Дејана, са којима је дошао у просторије Окружног затвора, оштећене лишио слободе, стављајући им лисице на руке и тако их везане превезли до Наставног центра у Петровом Селу, где су их предали окривљеном Поповић Сретену, који их је, заједно са окривљеним Стојановић Милошем, затворио у једну просторију са металним вратима, која се налази у недовршеном објекту, делимично укопан у земљу, која је служила као ручни магацин за одлагање опреме и муниције, коју су претходно испразнили, иако та просторија

није била опремљена за боравак људи, јер у њој није било основних хигијенских и здравствених услова за затварање лица, нити основних претпоставки за одржавање личне хигијене ни воде за пиће, WC, лежајева за спавање, где су оштећени држани закључани више дана а били су свесни да службене радње хапшења и привођења предузимају без писмене наредбе надлежног органа и без одлуке надлежног суда о одређивању притвора, што је противно Закону, те да лишењем слободе и везивањем оштећених у Прокупљу, спровођењем оштећених до Наставног Центра у Петровом Селу, удаљеном око 300 км, затим затварањем у безусловни објекат, без саопштавања разлога хапшења, спровођења и затварања, према њима испољили нечовечно и деградирајуће понашање и предузимали радње психичког мучења, јер су код њих тако створили страх за живот и телесни интегритет, који је био у мери озбиљног и неподношљивог, који страх се нарочито појачао до нивоа озбиљног и прекомерног једном људском бићу, оне ноћи када их је окривљени Поповић Сретен, извео и предао, за сада НН припадницима МУП-а Р Србије и САЈ-а, који оштећене везују жицом, убацују у службено возило и одвозе до јаме за одлагање смећа, удаљене око 500 метара, где се налазила и масовна гробница посмртних остатака цивила албанске националности раније довозених са Косова, при чему је окр. Поповић Сретен, према својим својствима заменика командира наставног центра и околностима извођења и предаје оштећених могао да зна да ће их НН лица лишити живота, без одлуке и без суђења, а што се управо и догодило па је дана 14. јуна 2001. године, посмртни остаци Битићи Мехмеда, Агрона и Илија, су ексхумирани и идентификовани у масовној гробници у Петровом Селу, која се налази на око 500 метара од наставног центра, обележена као ПС 1, при чему су руке оштећених биле везане жицом, са прострелним ранама у потиљачним деловима главе.

- чиме би извршили кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 Кривичног Закона Савезне Републике Југославије.

Трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

На основу одреди члана 206 став 3 ЗКП-а, оштећени СЕ УПУЋУЈУ на парницу ради остваривања имовинскоправног захтева.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала, можете сести.

Чули сте изреку пресуде, а ја ћу сад покушати укратко да изнесем разлоге пресуде, односно разлоге којима смо се руководили када смо донели ову и овакву одлуку.

Ово што сам ја сад прочитао као опис радњи извршења кривичног дела у овој пресуди, то је у ствари од речи до речи поновљена и преписана оптужба. Дакле, оптужени Поповић Сретен и Стојановић Милош оптужени су да су извршили кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника на начин како сам то прочитао, а суштински да су оштећене америчке држављане албанског порекла браћу Битићи Илија, Агрона и Мехмета, дакле, као припаднике «Атлантске бригаде» која је формирана крајем марта 1999. године у Њујорку, која је бројала око 400 припадника америчких држављана албанског порекла и која је из Републике Албаније прешла на територију Косова у априлу месецу 1999. године и ставила се у службу ОВК, као једној од страна у сукобу, дакле да су их као борце те стране у сукобу, лишили права на правилно и правично суђење и према њима примењивали мучење.

Из овог текста пресуде, односно описа радње извршења кривичног дела коју сам ја прочитао реч је дакле о измењеној оптужници коју је Тужилаштво за ратне злочине поднело почетком септембра ове године, изостављене су раније квалификације и описи типа да су овде оптужени учествовали, односно били саизвршиоци у лишавању живота тројице оштећених, него Тужилаштво радњу извршења или радње извршења дела види у два облика и два вида, тј. у виду повреде права на правилно и правично суђење и у виду примене мучења према тројици оштећених.

Ми смо нашли да ове радње оптужених током доказног поступка који је спроведен по оној претходној оптужници нису доказане. Након око 90 и нешто саслушаних сведока, вештака, извршеног увида у бројну писмену документацију која ће бити посебно и таксативно побројана у писменом отправку ове пресуде ми смо дошли до овог и оваквог закључка, дакле да не стоје ове радње извршења које се стављају на терет овде оптуженима Поповићу и Стојановићу.

Шта се суштински десило? Ја ћу покушати укратко да изнесем чињенично стање, односно ток догађања тих 15-ак, 20 дана који су били предмет нашег интересовања у овом кривичном поступку.

26. јуна 1999. године тројица америчких држављана албанског порекла презимена Битићи Агрон, Или и Мехмет су са два аутомобила из Призрена, преко територије Аутономне Покрајине Косово, превезли породице Минуши и Митровић, који су их замолили да их превезу преко територије Косова из разлога безбедности, да се иселе у Србију, на уже подручје Републике Србије јер су процењивали да им није безбедан даљи боравак у Призрену и у том смислу су их ови превезли на ужу територију Републике Србије. Нема границе, нема видно обележене административне границе између Аутономне Покрајине Косово и уже територије Србије тада тих дана, и са ова два аутомобила они су у

дубини територије ушли дубље него што су то планирали, извесно, тако да су наишли на контролни пункт код места Рударе, раднике полиције и тада се установило да су они странци, да немају путне исправе, да се из тога не може утврдити ни закључити на који начин су ушли на територију тада Савезне Републике Југославије и они су од стране радника полиције приведени у СУП у Прокупљу где су радници СУП-а у Прокупљу, по разним линијама рада, са њима радили, предузимали мере утврђивања, откривања, не само утврђивања идентитета него и евентуалног откривања разлога боравка, уласка итд. То су припадници, инспектори полиције по питањима општег криминалитета, по питању привредног криминалитета, а и припадници Службе државне безбедности су такође, у том смислу, са њима радили и, елем поднета је против њих прекршајна пријава због почињеног прекршаја у смислу илегалног преласка државне границе, изведени су пред судију за прекршаје у Куршумиљи, кажњени са казном затвора у трајању од 15 дана и потом спроведени дана 27. јуна те 1999. године на издржавање казне затвора у Окружни затвор у Прокупљу. О свему овоме што причам постоје неспорни, несумњиви писмени докази и документи. А потом и након тога радници полиције из СУП-а у Прокупљу по овим разним линијама рада извештавају своје претпостављене, дакле на вишим инстанцама, све до Министарства унутрашњих послова и појединих управа овде у Београду, извештавају о овим својим активностима са тројицом браће Битићи.

Након што су, у току издржавања казне оштећени поднесе Управнику затвора молбу за условни отпуст. Та молба за условни отпуст због доброг владања у затвору буде усвојена и уместо 15 дана одреди се, мислим да им се решењем управника затвора одобри условни отпуст, дакле условно отпуштање на слободу 3 дана раније, тако да условни отпуст пада на дан 08. јула 1999. године. 07. јула 1999. године генерал Властимир Ђорђевић, тада начелник Ресора јавне безбедности у МУП-у Републике Србије, практично други човек МУП-а Републике Србије, зове путем специјала-телефона за комуникацију Наставни камп у Петровом Селу где је оптужени Поповић Сретен заменик, односно помоћник команданта тог Наставног центра. Командант Наставног центра је Горан Радосављевић, зв. «Гури». Дакле, Властимир Ђорђевић зове камп, зове Наставни центар, тражи Радосављевића, Радосављевић је на неким слободним данима, годишњем одмору, јавља се оптужени Поповић и тада му генерал Ђорђевић, а што и тужилаштво признаје у својој оптужници, дакле, наређује да ангажује припаднике своје јединице, тј. тог вода Посебних јединица полиције при 124. интервентној бригади да ангажује неколико припадника своје јединице који би отишли у затвор у Прокупље сутрадан, преузели тројицу браће Битићи, довели у камп у Петровом Селу

где треба да буду задржани до доласка и до преузимања од стране других радника МУП-а. Тог дана и Миленко Арсенијевић из МУП-а Републике Србије задужен, помоћник за ППП, зове начелника Одељења полиције у Прокупљу да провери када излазе браћа Битићи, када излазе из затвора у Прокупљу и када провери да се тај излазак очекује 08. јула поново зове он, он остаје резервисан, он не зна да ли поступа по наређењу Ђорђевића, да ли поступа по наређењу Обрада Стевановића, он каже ко му је све могао наредити, заиста не каже да поступа по наређењу министра полиције Влајка Стојиљковића али Ђорђевић Властимир тврди да поступа по наређењу министра Стојиљковића Влајка. У сваком случају, дакле, зове начелника Одељења полиције у СУП-у у Прокупљу да контактира раднике у Окружном затвору у Прокупљу у смислу да се браћа Битићи не отпусте са издржавања, односно да се задрже док неко не дође по њих, док не дођу радници из МУП-а по њих да их преузму. У складу с овим наређењем генерала Ђорђевића тог истог дана, дакле 07-ог, окривљени Поповић зове окривљеног Стојановића који је у Крушевцу и који има службено возило од раније задужено а из СУП-а у Приштини, дакле, има на располагању службено возило, тражи од њега да нађе још двојицу припадника јединице који су ту у близини, који су ту близу, близу Прокупља па овај ангажује Николић Александра и Стаменковић Дејана и са њима се договори и каже им кад ће доћи, када ће се с њима наћи. У сваком случају, дакле, објасни му шта је његов задатак. Ова тројица одлазе сутрадан у Прокупље, јављају се у СУП у Прокупљу код начелника СУП-а у Прокупљу и потом одлазе до зграде затвора у Прокупљу. Приликом изласка, приликом отпуштања са издржавања казне, преузимају браћу Битиће, ангажован је, неутврђено од кога, још један припадник МУП-а Републике Србије са ципом, са белим ципом марке «Пајеро», који их превози тим ципом, ова тројица их прате у «Голфу» и довозе их у камп у Петровом Селу. У кампу у Петровом Селу оптужени Поповић који је унапред припремио једну просторију, будући да се очекује долазак полазника курса који почиње сутрадан, дакле радника полиције, око стотину радника полиције у току сутрашњег дана треба да дође на обуку, припремио је једну просторију која је била магацинског типа и као једину могућу, припремио је једну просторију у којој може да обезбеди тројицу заробљеника, припремио је импровизоване лежајеве. У просторији има чесма за воду, у просторији има један, на поду има један отвор за воду, отпадних вода, на просторији се налази прозор са решеткама и налазе се врата, метална врата са решеткама. Дакле, просторија обезбеђује неке минималне климатске услове, а и неке безбедносне услове типа

спречавања бекства итд., па их у ту просторију смести и сутрадан када га генерал Ђорђевић поново зове и проверава објасни му да је задатак извршен, да су тројица браће Битићи ту у кампу, а генерал Ђорђевић му каже да ће у току дана доћи припадници полиције који ће их преузети. Даље, и у току те вечери долазе два припадника полиције са тамним ципом, представљају се као припадници МУП-а, преузимају оштећене и одводе их у НН правцу.

Након скоро 2 године оштећени ће бити ексхумирани, по казивању једног припадника полиције који је довозио лешеве са Косова, биће ексхумиране две гробнице у близини овог кампа у Петровом Селу и на врху ове једне гробнице означене као ПС1 биће тројица браће Битићи везаних очију, двојица везаних руку жицом за струју са изолацијом и сва тројица устрељени, лишени живота, дакле устрељени метком у потиљачном делу главе.

Ово су чињенице, ово су факти које смо ми несумњиво изведеним доказима утврдили. Оптужницом се овде оптуженима ставља на терет да су, дакле, оптужницом се прво оштећенима даје својство бораца, даје им се својство да су припадници добровољачке јединице зване «Атлантска бригада», да је она формирана крајем марта, да су ушли као припадници те јединице на територију Републике Србије, учествовали у борбама итд. Дакле, оштећени су борци противничке стране.

Конструкцијом описа радњи извршења кривичног дела и правном квалификацијом несумњиво је, дакле да су оштећени ратни заробљеници и дело по ставу тужилаштва врши се према оштећенима као према ратним заробљеницима.

Правила ратовања су уређена Хашким конвенцијама из 1907. године, Хашком конвенцијом и правилником из 1907. године утврђена су правила ратовања. Дакле, у том смислу Хашке конвенције не забрањују, не само не забрањују него и не спречавају убијање противничких војника у рату, дакле у току оружаног сукоба, не спречавају ни заробљавање, дакле дозвољава се могућност и разумљива је могућност да припадник противничке стране, да припадник противничке војске буде заробљен. Женевске конвенције од тог тренутка, дакле од тренутка заробљавања регулишу права и положај ратног заробљеника. Он је неко ко је заробљен, то заробљавање подразумева две основне ствари његовог статуса, подразумева да је лишен слободе и подразумева да је затворен, да је изолован и само са једним искључивим разлогом да се спречи његово даље учешће у сукобу и његово даље предузимање непријатељстава према сили која га је заробила и држи га заробљеним.

У складу са овим, дакле, према ратним заробљеницима нема примене и нема приче о томе да ли су и на који начин лишени слободе, да ли је неопходна наредба, писмена наредба надлежног органа и да ли је за њихово затварање и притварање неопходна одлука надлежног суда о одређивању притвора, а у оптужници се овде оптуженима ставља на терет управо то да су повредили право на правично суђење оштећенима јер су их лишили слободе, јер су их спровели и јер су их држали затвореним у кампу у Петровом Селу без писмене одлуке надлежног органа, и без одлуке надлежног суда о одређивању притвора. Па не може и једно и друго. Не може неко бити и ратни заробљеник и имати права по том основу с једне стране и с друге стране преиспитивати се право на лишавање слободе, тражити се писмене одлуке надлежног органа, ваљда претпостављене команде, мада се уопште у оптужници не наводи ког то органа и које команде и одлуке надлежног суда. Шта би то у пракси значило? То би у пракси значило да у току борбе, ја морам то тако да представим да би се видело како ово не може да стоји овако, то би подразумевало да у току борбе припадник једне стране у сукобу зароби припадника друге стране у сукобу – «стој, доле оружје, ја сам тај и тај, ја те заробљавам» и још да му маше писменом одлуком надлежног органа. Не. Он ће да га лиши слободе, да му одузме оружје и да га спроведе до своје команде. Његова команда ће даље да га држи на месту које је прописано и предвиђено за ратне заробљенике без решења о задржавању, без решења о продужењу притвора. Каква решења, нема решења. Предају се целе дивизије, па не мислите ваљда да ће се целим дивизијама доносити решења о одређивању притвора и о задржавању и о преиспитивању од стране неких судова да ли су они то добро лишени слободе и да ли су правилно лишени слободе итд. Не. Они су ратни заробљеници и према њима има да се поступа у складу са Женевским конвенцијама. Они ће бити држани неслободним, дакле да се спрече у томе да поново учествују у непријатељствима, али ће се према њима поступати човечно и то тако може трајати 2 месеца, 3 месеца, 3 године, па то може да траје и након престанка непријатељстава неко време док се две стране у сукобу на договоре шта са ратним заробљеницима, али се неће тражити и не може да се тражи одлука, писмена одлука о лишавању слободе, дакле заробљавању, спровођењу, држању затвореним и још то да испитује и преиспитује неки суд. Дакле, нема повреде на начин како је то описано оптужницом, нема повреде права на првично суђење.

Друга радња која се овде оптуженима ставља на терет је да су тим истим радњама, дакле лишавање слободе у Прокупљу, спровођењем до

кампа у Петровом Селу и држањем у кампу та 24 сата, отприлике да су оштећени мучени, да су мучени, не да су физички мучени него да су мучени психички, проузрокован је код њих страх. Па страх је иманентан заробљавању. Сваки борац се плаши да не падне непријатељу у руке, само да не падне непријатељу у руке. Страх је природан пратилац заробљавања и то је нормално. Међутим, имате Стојановић Милоша који каже «ја сам им рекао ми смо радници полиције», они јесу били у цивилу, али су тамо били са «Голфом» полицијских таблица и тамо је био џип «Пајеро» са полицијским таблицама и возач је био полицајац у униформи и он им каже «ми смо из МУП-а и ми вас водимо у Кладово ради депортације».

Окривљени Поповић контактира и комуницира са оштећенима којима доноси храну у неколико наврата и воду за пиће и каже им «звали су из Београда, доћи ће по вас». Дакле, да ли се тако понашају људи који муче? Тужилац не тврди да су ти злогласни припадници МУП-а тукли. Па било би за очекивати да их туку, да их муче тако што их туку, пребију итд. не, него мучење се огледа у томе што су лишени слободе без да су им саопштени разлози, а кажем, не треба, таман посла да саопштавамо ратном заробљенику кога заробљавамо да му саопштавамо разлоге, дакле, да су лишење слободе спровођењем и задржавањем тамо без објашњавања шта, како и због чега, да је тиме проузрокован код њих страх таквог и толиког интензитета, дакле у питању је страх као једна психичка категорија и једно психичко мучење, па се тај страх повећао оног тренутка када су предати радницима полиције који су их одвели и касније стрељали. Не знамо да ли су их ти стрељали али овај поступак неспорно па и ове тврдње тужилаштво неспорно па и нас као људи и као судије неспорно оптерећује чињеница да су три млада човека страдала, страдала евидентно на правди бога, потпуно нејасно из којих разлога и коме је то требало, потпуно нејасно и из којих разлога су три човека одведена, стрељана тако што су им везане очи, везане руке и метак у потиљак – страшно.

Али кажем, ни оптужницом тужилаштва не ставља се на терет овде оптуженима да имају ту копчу и ту везу типа саучествовања у томе, него да су у претходним контактима са оштећенима да су се понашали на начин на који сам и како сам то објаснио, а за који смо ми утврдили да нема доказа да то јесте тако било како се то тврди у оптужници, не, него супротно, за супротно се има доказа. То је одбрана окривљених која другим изведеним доказима није доведена у сумњу, то су приче стражара на капији који је регистровао долазак припадника полиције који су у се

легитимисали и то је прича другог стражара са другог стражарског места који се такође о овоме изјашњава.

Дозволићете, да у овом контексту, у контексту овог и оваквог дешавања потпуно је разумљиво и примерено што тужилаштво прво квалификује на дан 08. јула иако је престао рат, што тужилаштво квалификује те радње као ратни злочин, као могућност да је то ратни злочин из просте чињенице што је неспорно да су тројица браће Битићи заробљени само искључиво зато што су припадници противне стране у сукобу који је непосредно окончан. Они су приликом хапшења 26. јуна имали са собом фотографије на којима се они виде у униформама УЧК. Имали су са собом и неке металне плочице које уобичајено носе припадници разних војски. То су ствари које су указивале на то. Дошли су из Америке наравно под претпоставком да се евентуално ставе на страну једне стране у сукобу и тужилаштво и тај, кажем, тај статус и то својство даје. Е, управо због тога су они 08. јула лишени слободе јер се неко извесно у тих 10-ак, 12 дана док су издржавали казну ту у МУП-у досетио па чекај што се они ту дошли, шта они ту траже, да они ту нису неки шпијуни, да нису можда у питању терористи који траже контакте овде па су дошли да се убаце у Републику Србију под видом довођења српских држављана довођења и спашавања да се овде убаце да можда изврше неке терористичке акте. Дакле, разумљиво је понашање полиције у том смислу да треба видети и треба испитати да ли су били припадници противничке стране у сукобу, ко су им команданти, шта су радили, шта су предузимали, да ли су сами учествовали у извршењу каквих злодела и да ли имају евентуално сазнања о вршењу неких других злодела. Значи, то су све нормалне ствари, нормална размишљања и нормалне реакције и због тога тужилаштво каже да 08. јула њих се хапси управо по том основу јер се сумња да су они припадници противничке стране.

Е, кад је то тако они имају статус ратног заробљеника и кад је то тако, а јесте несумњиво, онда нема места причи типа лишени слободе, то је припа о грађанским лицима, о грађанима, а оптуженима се не ставља на терет да су можда злоупотребљавајући своја службена овлашћења припадника полиције противправно лишили слободе, то је обично дело, грађанско дело, њима се не ставља то на терет, њима се ставља на терет пуно теже дело типа ратног злочина извршеног на ове и овакве начине.

Кажем, из свих ових разлога овај суд је апсолутно чврстог уверења да доказа против ове двојице оптужених на тему овог и оваквог извршења кривичног дела нема и због тога смо их ослободили од оптужбе.

Шире, детаљније разлоге ове пресуде у њеном писменом отпракку, не у законом предвиђеном року него у року који ће бити тек накнадно одређен а у складу са новим Законом о изменама и допунама Законика о кривичном поступку.

У сваком случају од момента када примите писмени отправак пресуде имате право жалбе Врховном суду Србије у Београду путем, односно, за сада Врховном суду Србије у Београду, путем овог суда, а у року од 15 дана од дана пријема.

Довршено.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА